

Kontrola przeprowadzona przez Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt

Instytucja kontrolująca:

Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt w Warszawie

Kontrola przeprowadzona w dniach:

03.07 – 29.09.2023 r.

Zakres kontroli:

Realizacja programów ochrony zasobów genetycznych bydła rasy polskiej czerwonej w latach 2021-2022 oraz sprawdzenie wykonania zaleceń pokontrolnych.

Dokumenty kontrolne:

Protokół kontroli

KRAJOWE CENTRUM
HODOWLI ZWIERZĄT
w Warszawie

Znak: WKZ.KHB.530.2.2023.4

PROTOKÓŁ PRZEBIEGU KONTROLI URZĘDOWEJ

przeprowadzonej w Instytucie Zootechniki - Państwowym Instytucie Badawczym,
ul. Sarego 2, 31-047 Kraków, zwanym dalej IZ-PIB lub Instytutem.

Osobą kierującą podmiotem kontrolowanym jest Pan dr Krzysztof Duda - Dyrektor
Instytutu (akta kontroli str. nr 5.1-7).

Kontrola urzędowa w okresie od dnia 03.07.2023 r. do dnia 29.09.2023 r. została
przeprowadzona przez kontrolerów z Wydziału Kontroli Hodowli i Rozrodu Zwierząt
Gospodarskich Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt:

1. Małgorzatę Dobrowolską, na podstawie Upoważnienia Nr 92/2023
z dnia 29.06.2023 r., z przerwą od dnia 24.07.2023 r. do dnia 04.08.2023 r. (akta
kontroli str. nr 3.2);
2. Adama Faszczewskiego, na podstawie Upoważnienia Nr 93/2023
z dnia 29.06.2023 r., z przerwą od dnia 24.07.2023 r. do dnia 04.08.2023 r. (akta
kontroli str. nr 3.3);
3. Joannę Golik, na podstawie Upoważnienia Nr 94/2023
z dnia 29.06.2023 r. (akta kontroli str. nr 3.4);
4. Sylwię Jakubowską na podstawie Upoważnienia Nr 95/2023
z dnia 29.06.2023 r. z przerwą od dnia 28.08.2023 r. do dnia 08.09.2023 r. (akta
kontroli str. nr 3.5);
5. Magdalenę Kowalską, na podstawie Upoważnienia Nr 96/2023
z dnia 29.06.2023 r., z przerwą od dnia 31.07.2023 r. do dnia 14.08.2023 r. (akta
kontroli str. nr 3.6);
6. Tomasza Stachurskiego, na podstawie Upoważnienia Nr 97/2023
z dnia z dnia 29.06.2023 r. z przerwą od dnia 24.07.2023 r. do dnia 04.08.2023 r.
(akta kontroli str. nr 3.7);
7. Sławomira Szymańskiego, na podstawie Upoważnienia Nr 98/2023

Jakubowska

z dnia 29.06.2023 r., z przerwami: od dnia 17.07. 2023 r. do dnia 21.07.2023 r.;
od dnia 07.08.2023 r. do dnia 18.08.2023 r.; od dnia 11.09.2023 r. do dnia
21.09.2023 r. (akta kontroli str. nr 3.8).

Temat kontroli: Realizacja programów ochrony zasobów genetycznych bydła rasy polskiej czerwonej w latach 2021-2022 oraz sprawdzenie wykonania zaleceń pokontrolnych.

Celem kontroli było sprawdzenie prawidłowości realizacji programu ochrony zasobów genetycznych bydła rasy polskiej czerwonej (kod rasy RP) oraz wykonania działań naprawczych w odniesieniu do nieprawidłowości wykazanych w trakcie kontroli zagadnienia przeprowadzonej w 2019 roku. Działania Instytutu związane z realizacją zadania sprawdzono pod względem ich zgodności z:

- z wymogami rozporządzenia (UE) 2016/1012¹ (zwanego dalej rozporządzeniem (UE) 2016/1012);
- ustawą z dnia 10 grudnia 2020 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich²;
- programem ochrony zasobów genetycznych bydła rasy RP (zwanym dalej programem ochrony) obowiązującym w 2021 i 2022 roku.

Kontrolą objęto okres od dnia 01.01.2021 r. do dnia 31.12.2022 r.

Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt pismem znak: WKZ.KHB.530.2.2023.2 z dnia 19.06.2023 r. poinformowało IZ-PIB o zamiarze przeprowadzenia kontroli oraz terminie jej rozpoczęcia (akta kontroli str. nr 1.1-2).

Dyrektor Instytutu pismami znak: D/433/23 z dnia 27.06.2023 r. oraz D/597/23 z dnia 14.09.2023 r. upoważnił do udzielania informacji w zakresie kontroli: Panią dr inż. Annę Majewską oraz Panią mgr inż. Magdalenę Jakiel (akta kontroli str. nr 2.1-2, 12.1). Informacji i wyjaśnień związanych z tematem kontroli udzielali również hodowcy uczestniczący w realizacji programu ochrony zasobów genetycznych bydła rasy polskiej czerwonej, których stada objęto kontrolą terenową.

¹ rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie zootechnicznych i genealogicznych warunków dotyczących hodowli zwierząt hodowlanych czystorasowych i mieszańców świni, handlu nimi i wprowadzania ich na terytorium Unii oraz handlu ich materiałem biologicznym wykorzystywanym do rozrodu i jego wprowadzania na terytorium Unii oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 652/2014, dyrektywy Rady 89/608/EWG i 90/425/EWG i uchylające niektóre akty w dziedzinie hodowli zwierząt.

² ustawa z dnia 10 grudnia 2020 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2021 r. poz. 36)

Jelenczyńska

Zastosowane metody kontroli:

Działania kontrolne przeprowadzono z uwzględnieniem:

- 1) zakresu - kontrola sprawdzająca, mająca charakter kompleksowy, wynikająca z rocznego planu kontroli urzędowych na 2023 rok, zaakceptowanych przez Dyrektora Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt.
- 2) miejsca prowadzenia kontroli:
 - w siedzibie podmiotu kontrolowanego;
 - w 10 losowo wybranych stadach należących do hodowców/właścicieli bydła rasy RP;
- 3) porównania zakresu danych zawartych w dokumentacji przekazanej do wglądu kontrolującym w odniesieniu do wymogów określonych w prawodawstwie zootechnicznym, programie ochrony oraz wewnętrznych procedurach określonych przez Instytut obowiązujących w badanym okresie;
- 4) analizę danych zawartych w dokumentacji oraz zasobach elektronicznej bazy danych w kierunku ich wiarygodności i poprawności.

Zakres kontroli obejmował:

- kwalifikację krów do programu ochrony, w tym pochodzenia zwierząt oraz ciągłości prowadzenia oceny wartości użytkowej;
- wybór i kwalifikację buhajków do programu oraz ich wykorzystanie w rozrodzie, w stadach objętych programem;
- dobór zwierząt do kojarzeń, w tym przekazywanie hodowcom przez prowadzącego księgę bydła rasy RP indywidualnych planów kojarzeń;
- wykorzystanie w stadach objętych programem nasienia buhajów i żywych buhajów uczestniczących w programie ochrony;
- rejestrowania przez PFHBiPM danych z oceny wartości użytkowej, ze szczególnym uwzględnieniem wyników użytkowości rozplodowej krów biorących udział w programie ochrony;
- wykorzystanie potomstwa żeńskiego, urodzonego z planowych kojarzeń, do remontu stad objętych programem ochrony oraz do tworzenia nowych stad;
- gromadzenie i przechowywanie rezerwy genetycznej materiału biologicznego;
- wykonywanie przez hodowców bydła RP ocenianego w zakresie cech produkcji mięsa pomiarów opisanych w metodyce pomiarów zoometrycznych.

Jalubarta

W trakcie działań kontrolnych IZ-PIB przekazał:

- 1) KRS Instytutu Zootechniki - Państwowego Instytutu Badawczego (akta kontroli str. nr 5.1-7);
- 2) programy ochrony zasobów genetycznych bydła rasy polskiej czerwonej z dnia 18.03.2019 r. oraz z dnia 21.01.2022 r. (akta kontroli str. nr 6.1-11, 7.1-15);
- 3) protokoły z posiedzeń Grupy Roboczej ds. ochrony zasobów genetycznych bydła z dnia 24.06.2021 r. oraz z dnia 25.02.2022 r. (akta kontroli str. nr 9.1-32);
- 4) listy buhajów rasy polskiej czerwonej (RP) proponowanych do wykorzystania w inseminacji w stadach objętych programem ochrony zasobów genetycznych bydła rasy polskiej czerwonej (RP) w latach 2020-2022 (akta kontroli str. nr 8.6-9, 10.144-145);
- 5) listy krów rasy RP proponowanych na matki buhajów na lata 2020-2022 (akta kontroli str. nr 8.1-5);
- 6) wykazy krów i jałowic cielnych rasy polskiej czerwonej zakwalifikowanych do programu ochrony zasobów genetycznych bydła w 2021 i 2022 roku (akta kontroli str. nr 10.3-131, 10.146-290, 10.310-320);
- 7) porozumienie określające zasady współpracy między Instytutem Zootechniki - Państwowym Instytutem Badawczym a Polską Federacją Hodowców Bydła i Producentów Mleka (zwaną dalej PFHBiPM) w zakresie realizacji programu ochrony zasobów genetycznych bydła rasy polskiej czerwonej (akta kontroli str. nr 10.142-143);
- 8) wzór umowy o przystąpieniu do realizacji programu ochrony zasobów genetycznych bydła zawieranej w badanym okresie pomiędzy hodowcą/właścicielem stada bydła rasy polskiej czerwonej a Instytutem (akta kontroli str. nr 10.132-136);
- 9) „Metodykę oceny oraz zalecenia i wymogi dla stad utrzymujących rasę polską czerwoną / biało-żółtą systemem krów mamek wymaganą przez Instytut Zootechniki PIB” (zwaną dalej metodyką pomiarów zoometrycznych), stanowiącą załącznik do programu ochrony obowiązującego w 2021 i 2022 roku (akta kontroli str. nr 10.137-140);
- 10) procedury przystąpienia do realizacji programu ochrony zasobów genetycznych bydła (akta kontroli str. nr 10.294-304);

Jakubowski

11) informacje o:

- liczbie porcji nasienia buhajów rasy RP zdeponowanego w Krajowym Banku Materiałów Biologicznych IZ-PIB w poszczególnych latach 2021-2022 (akta kontroli str. nr 10.291-292);
- przeprowadzeniu oceny typu i budowy pierwiastek po buhajach z programu ochrony zasobów genetycznych bydła (akta kontroli str. nr 10.293);
- buhajach rasy polskiej czerwonej zakwalifikowanych w okresie poddanym kontroli do krycia naturalnego w stadach uczestniczących w programie ochrony (akta kontroli str. nr 10.323-326);

12) wyjaśnienia związane z tematem kontroli (akta kontroli str. nr 10.1-340,13.1-17).

Analizie poddano dane zawarte w przekazanej dokumentacji, zgromadzone w elektronicznej bazie systemu FedInfo użytkowanego przez PFHBiPM na potrzeby prowadzenia księgi hodowlanej i oceny wartości użytkowej bydła rasy RP oraz pozyskane podczas kontroli terenowej w losowo wybranych stadach bydła rasy RP, objętych programem ochrony zasobów genetycznych.

Analizę użytkowości rozplodowej krów biorących udział w programie ochrony oraz wykorzystania potomstwa żeńskiego pochodzącego po rodzicach zakwalifikowanych do programu ochrony przeprowadzono na podstawie zarejestrowanych w systemie FedInfo danych dotyczących samic z 32 losowo wybranych stad (26 stad bydła użytkowanych w kierunku mlecznym i 6 stad bydła użytkowanych w kierunku mięsnym). Wyniki przeprowadzonej analizy przedstawiono w załączniku nr 1 do niniejszego protokołu.

Na jej podstawie wytypowano 10 stad bydła rasy RP (7 stad użytkowanych w kierunku mlecznym i 3 stada użytkowanych w kierunku mięsnym) do przeprowadzenia w nich kontroli terenowych. W oparciu o dokumenty okazane przez hodowców oraz ich ustne wyjaśnienia sporządzono notatki służbowe (akta kontroli str. nr 15.1-20). Wykaz skontrolowanych stad przedstawiono w załączniku nr 2 do niniejszego protokołu.

Jakubowska

W toku kontroli ustalono, co następuje:

Instytut realizuje i koordynuje zadania w zakresie ochrony zasobów genetycznych, określone w ustawie z dnia 10 grudnia 2020 r. oraz w przepisach rozporządzenia (UE) 2016/1012.

W okresie poddanym kontroli zakres zadań związanych z ochroną zasobów genetycznych bydła rasy polskiej czerwonej określał:

- w roku 2021 - program ochrony, będący Załącznikiem nr 2 do Zarządzenia Dyrektora Instytutu Zootechniki PIB nr 21/19 z dnia 18 marca 2019 r.;
- w roku 2022 - program ochrony, będący Załącznikiem nr 2 do Zarządzenia Dyrektora Instytutu Zootechniki PIB Nr 10/22 z dnia 21 stycznia 2022 r.

(akta kontroli str. nr 6.1-11, 7.1-15, 10.323-326).

Zgodnie z ww. programami (akta kontroli str.nr 6.1-11,7.1-15):

- IZ-PIB realizował program ochrony wspólnie z: hodowcami/właścicielami stad bydła rasy RP, Polską Federacją Hodowców Bydła i Producentów Mleka oraz podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie pozyskiwania, konfekcjonowania, przechowywania i dostarczania nasienia;
- zasady wzajemnej współpracy pomiędzy Instytutem a PFHBiPM określa porozumienie (akta kontroli str. nr 10.142-143);
- uczestnictwo hodowcy jest dobrowolne i rozpoczyna się w chwili zawarcia przez niego umowy z Instytutem;
- ich treść została przyjęta przez Grupę Roboczą ds. ochrony zasobów genetycznych bydła (zwaną dalej Grupą Roboczą);
- nadzór merytoryczny nad jego realizacją w roku 2021 sprawowała Grupa Robocza, a w roku 2022 - Instytut.

Według danych przekazanych przez Instytut w okresie objętym kontrolą liczebność stad i krów rasy polskiej czerwonej uczestniczących w programie ochrony wynosiła:

Yolka Baran

rok	użytkowość	liczebność stad	liczebność krów
2021	mleczna	237	2377
	mięsna	88	1280
	suma	325	3657
2022	mleczna	248	2625
	mięsna	94	1483
	suma	342	4108

Założenia ochrony zasobów genetycznych, w tym informacje o populacji zwierząt, celach oraz zakresie i metodach realizacji określone zostały w programie ochrony zasobów genetycznych obowiązującym w 2021 i 2022 roku.

Na podstawie programu ochrony obowiązującego w ww. okresie (akta kontroli str. nr 6.1-11, 7.1-15) ustalono, że:

1. Ocena rodowodowa zwierząt dotyczyła:
 - pochodzenia po rodzicach, dziadkach, pradziadkach urodzonych w Polsce;
 - posiadania wpisu do księgi hodowlanej bydła rasy polskiej czerwonej (z wyjątkiem klasy niezgodnej fenotypowo);
 - udziału genotypu ras europejskich czerwonych nie większego niż 50%;
 - braku wspólnych przodków w pokoleniu dziadków i pradziadków.
2. Wybór zwierząt do uczestnictwa w programie ochrony opierał się na następujących kryteriach:
 - 2.1 krowy - powinny posiadać umaszczenie charakterystyczne dla rasy, być oznakowane oraz poddane ocenie wartości użytkowej zgodnie z obowiązującymi przepisami, spełniać warunki oceny rodowodowej opisane w pkt 1, pochodzić po ojcu zakwalifikowanym do programu ochrony;
 - 2.2 buhaje - powinny posiadać wygląd i umaszczenie zgodne z wzorcem rasy, być oznakowane zgodnie z obowiązującymi przepisami, spełniać warunki oceny rodowodowej opisane w pkt 1, pochodzić po rodzicach uczestniczących w programie ochrony, ich pochodzenie powinno zostać potwierdzone uznanym przez Instytut za wiarygodne badaniem DNA lub innych markerów genetycznych, podczas oceny typu i budowy powinny uzyskać co najmniej ocenę dość dobrą (tj. 75 pkt, od roku 2022 powinny

Jakubank

dodatkowo „(...) charakteryzować się odpowiednim kalibrem i umięśnieniem”).

3. Na podstawie list krów wytypowanych przez PFHBiPM oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii Grupy Roboczej Koordynator programu ochrony z ramienia Instytutu dokonuje kwalifikacji matek buhajów. Podstawą wyboru matek jest analiza rodowodu, wyniki oceny typu i budowy z uwzględnieniem umięśnienia (a od roku 2022 także kalibru), wartość użytkowa, wartość genetyczna oraz pochodzenie potwierdzone uznanym przez Instytut za wiarygodne badaniem DNA lub innych markerów genetycznych.
4. Hodowca, którego stado zostało zakwalifikowane do udziału w programie ochrony jest zobowiązany do przestrzegania jego wymogów, w tym wykorzystania w rozrodzie nasienia buhajów wytypowanych przez prowadzącego księgę i zatwierdzonych przez Grupę Roboczą. W rozrodzie naturalnym hodowca może stosować wyłącznie rozplodniki wpisane do księgi hodowlanej. Wymagane jest wcześniejsze uzyskanie pisemnej zgody Koordynatora programu na użycie do krycia w stadzie konkretnego buhaja.
5. Na podstawie listy buhajów wytypowanych przez PFHBiPM oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii Grupy Roboczej Koordynator programu ochrony z ramienia Instytutu dokonuje kwalifikacji buhajów do rozrodu.
6. Ocena wartości użytkowej, której zakres został opisany w programie hodowlanym bydła rasy RP, prowadzona jest w stadach bydła rasy RP uczestniczących w programie ochrony przez PFHBiPM.
7. Hodowca zobowiązany jest do posiadania „Karty jałówki-krowy” (zwanej dalej kartą J/K) w formie papierowej, dla każdej sztuki programowej płci żeńskiej, wydanej przez podmiot prowadzący ocenę wartości użytkowej.

Ponadto na podstawie przekazanej dokumentacji oraz wyjaśnień podmiotu kontrolowanego, ustalono, że:

1. Grupa Robocza corocznie opiniowała listy buhajów do wykorzystania w rozrodzie w stadach objętych programem ochrony oraz dokonywała wyboru krów na matki buhajów. Czynności te poprzedzone były analizą danych rodowodowych zwierząt w celu uniknięcia spokrewnienia zwierząt w następnym pokoleniu.
2. Z danych zawartych w zestawieniach przekazanych przez IZ-PIB wynika, że w okresie podlegającym kontroli w Krajowym Banku Materiałów Biologicznych w

Jakubank

Balicach zgromadzono nasienie w ilości od 49 do 450 porcji, stanowiącego rezerwę genetyczną (akta kontroli str. nr 10.336-340).

3. Stada bydła rasy RP uczestniczące w latach 2021- 2022 w programie ochrony, objęte były oceną wartości użytkowej prowadzoną przez PFHBiPM, której zakres został opisany w programie hodowlanym bydła rasy RP. Wyniki oceny gromadzone były w obsługiwanych przez PFHBiPM systemach teleinformatycznych SYMLEK oraz FedInfo.

Zwierzęta rasy RP użytkowane w kierunku cech produkcji mięsnych powinny być dodatkowo oceniane przez hodowcę według metodyki pomiarów zoometrycznych. Zgodnie z jej założeniami hodowca zobowiązany jest do wykonania szeregu pomiarów i odnotowania wyników na karcie pomiarowej, której wzór został przekazany kontrolującym (akta kontroli str. nr 13.3-6).

4. Koordynator ds. ochrony zasobów genetycznych bydła kwalifikował nowe stada do programu ochrony na podstawie wniosków hodowców, po przeprowadzeniu analizy dokumentacji i uzyskaniu pozytywnej opinii Grupy Roboczej. Według danych przedłożonych przez Koordynatora, w 2021 roku do programu zakwalifikowane zostało 8 stad w kierunku użytkowości mlecznej oraz 18 stad w kierunku użytkowości mięsnej, liczących łącznie 278 sztuk krów. Natomiast w 2022 roku do programu zakwalifikowane zostało 19 stad w kierunku użytkowości mlecznej oraz 8 stad w kierunku użytkowości mięsnej, liczących łącznie 244 sztuk krów (akta kontroli str. nr 10.3-131, 10.146-290, 10.310-320).
5. Instytut sprawował nadzór merytoryczny nad realizacją programu ochrony zasobów genetycznych. Powołana i działająca przy Instytucie Grupa Robocza ds. ochrony zasobów genetycznych bydła dokonywała oceny efektywności działania programu ochrony poprzez przyjęcie i akceptację danych przedstawionych na spotkaniu Grupy Roboczej, dotyczących m.in.: liczebności stad i liczbie krów w każdej rasie, liczebności zwierząt wpisanych do księgi hodowlanej, stwierdzenia trendów liczebności w danej rasie i ocenie użytkowości, akceptację nowych stad, list buhajów (nasienie) i krów proponowanych na matki buhajów (akta kontroli str.nr 13.9-10).

Jakubowski

Wyniki ustaleń i czynności kontrolnych:

Podczas poprzedniej kontroli zagadnienia przeprowadzonej w 2019 r., stwierdzono nieprawidłowości, które sformułowano w piśmie pokontrolnym znak:

KHB.530.3.2019.5 z dnia 02.09.2019 r. Kontrola wykazała wykonanie przez podmiot zaleceń pokontrolnych przekazanych w ww. piśmie.

Na podstawie analizy zarejestrowanych w systemie FedInfo danych o zwierzętach oraz dokumentacji pozyskanej w trakcie kontroli terenowej, w odniesieniu do zapisów programów ochrony zasobów genetycznych stwierdzono, że:

1. Liczebność krów w poszczególnych stadach zawierała się w przedziale od 4 do 100 sztuk, zgodnym z określonym w ogólnych warunkach przystąpienia do programu.
2. Spełnione zostały wymogi związane z oceną rodowodową zwierząt uczestniczących w programie ochrony.
3. Wybór zwierząt uczestniczących w programie ochrony odbywał się zgodnie z przyjętymi złożeniami.
4. W okresie objętym kontrolą plany kojarzeń zwierząt realizowane były zgodnie z założeniami opisanymi w programie ochrony.
5. 23 kandydatki na matki buhajów nie miały zarejestrowanej w FedInfo informacji o przeprowadzeniu oraz wyniku badania DNA na potwierdzenie pochodzenia. Powyższe było niezgodne z wymogami określonymi w programie ochrony. Z oświadczenia podmiotu wynika, że wykonanie ww. badań wstrzymano, ponieważ żadna z tych samic nie urodziła buhajka spełniającego zapisy programu ochrony (akta kontroli str. nr 10.321-326).
6. Dwie krowy zakwalifikowane jako matki buhajów BORÓWKA PL005232278531 oraz CZAPLA PL005403055121 nie miały zarejestrowanej w systemie FedInfo przeprowadzonej oceny typu i budowy, co jest niezgodne z założeniami określonymi w programie ochrony. Kontrolującym został przedłożony dokument potwierdzający przeprowadzenie ww. oceny. Podmiot kontrolowany poinformował, że dane te nie są widoczne w systemie FedInfo (akta kontroli str. nr 10.321-326, 13.9-13,13.14,13.16-17, 14.78-93).
7. Buhaje użytkowane do krycia naturalnego w stadach biorących udział w realizacji programu ochrony spełniały wymogi w nim określone. Hodowcy posiadali

wydaną na piśmie zgodę IZ- PIB na użytkowanie rozplodników oraz dokumentację hodowlaną dotyczącą użytkowanego buhaja.

8. Według informacji zamieszczonych w protokołach Grupy Roboczej z dnia 24.06.2021 r. oraz z dnia 25.02.2022 r. wytypowano:
- a) w roku 2021: 16 krów na matki buhajów, 23 buhaje do inseminacji, 83 żywe buhaje do krycia naturalnego;
 - b) w roku 2022: 20 krów na matki buhajów, 21 buhajów do inseminacji oraz 81 buhajów do krycia naturalnego,

(akta kontroli str. nr 9.1-32).

9. W 41 przypadkach, wyszczególnionych w załączniku nr 1 do niniejszego protokołu, niezgodnie z założeniami programu w stadach uczestniczących w programie ochrony:
- zastosowano nasienie buhajów spoza „List buhajów rasy polskiej czerwonej (RP) proponowanych do wykorzystania w inseminacji w stadach objętych programem ochrony zasobów genetycznych”;
 - przeprowadzono krycie nasieniem buhaja/buhajów przyporządkowanego stadom zlokalizowanym na terenie innych województw.

10. W odniesieniu do prowadzenia oceny wartości użytkowej:

W przypadku 72 cieląt nie zarejestrowano danych o ich ojcu, co było niezgodne z programem hodowlanym bydła tej rasy. Szczegółowe dane w tym zakresie zawarto w załączniku nr 1 do niniejszego protokołu.

- 10.1 w zakresie cech produkcji mleka zgodnie z programem hodowlanym bydła rasy polskiej czerwonej:

- pracownicy ww. podmiotu przeprowadzili w każdym z badanych stad ocenę użytkowości mlecznej określoną na podstawie próbnych udojów;
- w zakresie oceny rozplodowej analiza skontrolowanych stad wykazała, że nie rejestrowano wszystkich urodzonych cieląt. Brak rejestracji urodzeń dotyczył w szczególności cieląt płci męskiej. Szczegółowe dane znajdują się w załączniku nr 1 do niniejszego protokołu.

Zgodnie z zapisami programu ochrony:

- nie dopuszcza się krycia jałówek przed 13 miesiącem życia, analiza nie wykazała nieprawidłowości w tym zakresie;

- w przypadku wycielenia po 36 miesiącu życia wymagane jest pisemne wyjaśnienie tak późnego wycielenia. W przypadku krowy KALINA PL005390467730 - stado nr 05-51925 podmiot kontrolowany przedstawił pisemne uzasadnienie hodowcy tak późnego wycielenia sztuki (akta kontroli str. nr 13.11, 14.67-77);
- okres międzywycieleniowy powinien wynosić nie więcej niż 18 miesięcy. W skontrolowanych stadach zdarzały się przypadki, gdzie ww. okres był przekroczony (np. LITWINKA PL005441987507- stado nr 01-66791; PRYMKA PL005491763359 stado nr 49-15013; WIERNA 232 PL005349677135 stado nr 01-70415), co jest niezgodne z założeniami programu ochrony (akta kontroli str. nr 14.39-66, zapis elektroniczny).

Według informacji przekazanej przez podmiot kontrolowany wykonano 444 oceny typu i budowy (w 2021 r. - 224, w 2022 r. - 220) pierwiastek pochodzących po 37 buhajach wykorzystanych w inseminacji w stadach objętych programem ochrony zasobów genetycznych (akta kontroli str. nr 10.293).

Podczas analizy danych rejestrowanych w FedInfo dla zwierząt znajdujących się w losowo wybranych stadach kontrolujący nie mogli stwierdzić ilości poszczególnych pokryć z uwagi na ograniczony zakres danych. Analiza dokumentacji w formie skanów, pozyskanej w trakcie kontroli terenowej wykazała przypadki użytkowania buhajów nie zakwalifikowanych do realizacji programu ochrony w badanym okresie (akta kontroli zapis elektroniczny).

Szczegółowe dane dotyczące liczby wycieleń oraz późniejszego przeznaczenia urodzonych jałówek na remont przedstawiono w załączniku nr 1 do niniejszego protokołu.

10.2 w zakresie cech produkcji mięsa zgodnie z programem hodowlanym była rasy polskiej czerwonej:

- pracownicy ww. podmiotu przeprowadzili w każdym z badanych stad (nr: 01-70415, 01-69505, 09-70044, 01-69485, 05-51925, 05-52385) minimalną liczbę 2 wizyt w ciągu roku;
- rejestrowano dane o użytkowości rozplodowej każdej z ocenianych samic dotyczące: daty i przebiegu wycielenia, żywotności po urodzeniu, numeru identyfikacyjnego oraz płci wszystkich urodzonych cieląt;

Jakubowski

– cielęta urodzone w stadach ocenianych były ważone po urodzeniu (do 2 dnia życia) oraz w wieku od 165 do 255 dnia życia, a podczas kontroli w stadach nr 01-70415 i 01-69505 stwierdzono, że hodowcy stosują wagi spełniające wymóg okresowej kalibracji,
(akta kontroli zapis elektroniczny).

Na podstawie danych zarejestrowanych w FedInfo kontrolujący stwierdzili, że ocenę umięśnienia krów, na którą zgodnie z ww. programem hodowlanym składają się ocena wizualna 3 partii ciała oraz pomiary wysokości w kłębie (WKL) i obwodu klatki piersiowej (OKLP), w kompletnym zakresie w stadach nr 01-70415 i nr 01-69505. W stadach nr: 09-70044, 01-69485, 05-51925 przeprowadzono wyłącznie ww. ocenę wizualną. W stadzie nr 05-52385 do dnia 27.07.2023 r. nie zarejestrowano w FedInfo żadnych danych świadczących o wykonaniu któregośkolwiek elementu oceny umięśnienia.

W oparciu o dokumentację przekazaną kontrolującym w formie skanów stwierdzono, że hodowcy bydła rasy RP użytkowanego w zakresie cech produkcji mięsa stosowali się do wymogów określonych w metodyce pomiarów zoometrycznych. Każdy z nich przekazał Instytutowi wyniki pomiarów przeprowadzonych na krowach i cielętach zapisane na drukach opracowanych przez IZ-PIB (akta kontroli zapis elektroniczny).

11. Kontrola dokumentacji znajdującej się w wytypowanych do kontroli terenowej stadach wykazała prowadzenie kart J/K w wersji papierowej przez podmiot prowadzący ocenę wartości użytkowej, zgodnie z wymogami określonymi w programie ochrony. Na powyższych kartach J/K stwierdzono braki wpisów dotyczących wycieleń np. u krowy: JÓZIA PL005243091822 - stado nr 01-69505, KLARA PL005226913295 - stado nr 09-70044, KULKA 1 PL005238989325 - stado nr 09-35061 (akta kontroli str. nr 14.1-38, zapis elektroniczny).
12. Przedstawione przez podmiot kontrolowany dane dotyczące prezentacji liczebności populacji bydła rasy polskiej czerwonej wskazują na realizację celu programu ochrony jakim jest utrzymanie populacji krów ww. rasy.

W wyniku kontroli realizacji programu ochrony zasobów genetycznych bydła rasy polskiej czerwonej w latach 2021-2022 nie stwierdzono uchybień.

Opisane powyżej nieprawidłowości nie miały wpływu na realizację celów określonych w programie ochrony zasobów genetycznych bydła rasy polskiej czerwonej.

J. Kowalski

Informuję o przysługującym prawie zgłoszenia w terminie 7 dni od daty doręczenia niniejszego protokołu pisemnych umotywowanych zastrzeżeń co do ustaleń w nim zawartych, z jednoczesnym przedstawieniem stronie kontrolującej materiałów dowodowych.

Niezłożenie umotywowanych zastrzeżeń jest jednoznaczne z przyjęciem ustaleń kontroli.

Niniejszy protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach.

Przeprowadzenie kontroli odnotowano w ewidencji kontroli pod nr 124.

Za zespół kontrolujący:

STARSZY SPECJALISTA
Wydział Kontroli Hodowli i Rozrodu
Zwierząt Gospodarskich
.....
Sylwia Jakubowska
(pieczęćka oraz podpis kontrolera)

Warszawa, dnia 3 października 2023 r.

Wycielenia krów uczestniczących w programie ochrony oraz wykorzystanie potomstwa żeńskiego pochodzącego po krowach i buhajach uczestniczących w programie

Lp.	Nr stada	ocena	Liczba krów w stadzie	Wycielenia ogółem	ojciec z programu	ojciec spoza rejonu	ojciec spoza programu	ojciec niezarejestrowany	ilość urodzonych jałówek	remont	rzeź/padnięcie
1.	43-64951	mleczna	15	12	0	4	0	3	5	4	1
2.	01-66791	mleczna	7	8	7	0	0	0	3	3	0
3.	69-14285	mleczna	7	5	2	0	1	2	3	3	0
4.	49-15013	mleczna	7	13	10	1	0	1	6	6	0
5.	49-01523	mleczna	12	19	15	0	2	0	8	5	3
6.	05-41101	mleczna	16	31	7	2	20	4	11	6	5
7.	05-44731	mleczna	15	17	13	0	1	3	7	5	2
8.	01-65131	mleczna	10	16	14	0	0	2	5	5	0
9.	09-08351	mleczna	8	11	1	0	0	2	4	4	0
10.	09-35061	mleczna	8	10	7	0	0	0	3	1	1
11.	01-69481	mleczna	14	14	2	0	0	8	7	6	1
12.	15-06951	mleczna	7	7	3	0	0	2	2	0	1
13.	49-17153	mleczna	7	13	9	0	0	0	4	1	3
14.	49-01503	mleczna	17	27	20	1	0	2	12	6	6
15.	05-22521	mleczna	6	9	2	3	0	4	4	3	1
16.	01-62201	mleczna	9	13	10	0	0	2	6	2	3
17.	43-66241	mleczna	8	12	1	1	0	3	4	3	0
18.	01-70651	mleczna	6	4	0	0	0	0	1	0	0
19.	01-51461	mleczna	7	7	0	0	0	0	4	0	0
20.	85-10313	mleczna	11	6	1	0	0	0	6	0	0
21.	49-17283	mleczna	8	7	1	1	0	3	3	1	1
22.	05-28601	mleczna	12	16	8	0	0	5	11	6	3
23.	01-66251	mleczna	16	29	19	0	1	0	9	1	7
24.	91-09101	mleczna	10	13	2	2	0	5	5	3	0
25.	81-74281	mleczna	10	7	4	0	0	2	2	1	1
26.	01-65121	mleczna	16	25	17	0	0	7	9	5	3
27.	01-69505	mięsna	14	21	15	0	1	0	9	7	2
28.	05-52385	mięsna	6	6	0	0	0	0	4	4	0
29.	05-51925	mięsna	9	10	8	0	0	2	4	4	0
30.	09-70044	mięsna	13	14	8	0	0	6	9	7	2
31.	01-69485	mięsna	6	7	1	0	0	2	2	2	0
32.	01-70415	mięsna	10	5	1	0	0	2	2	0	0
	suma		327	414	208	15	26	72	174	104	46

Jalubank

Wykaz stad bydła rasy polskiej czerwonej (RP) uczestniczących w programie ochrony zasobów genetycznych poddanych kontroli terenowej

	Hodowca/Właściciel	Nr stada	Miejscowość
Stada użytkowane w zakresie cech produkcji mleka			
1.	Piątek Andrzej	09-08351	Śliwice
2.	Witak Arkadiusz	09-35061	Drzycim
3.	Wojciechowski Grzegorz	91-09101	Izbica Kujawska
4.	Trojanowska Maria	49-15013	Limanowa
5.	Gruceł Marek	49-17153	Słopnice
6.	Łowczyński Grzegorz	05-41101	Jeleniewo
7.	Mikielski Jacek	05-44731	Jeleniewo
Stada użytkowane w zakresie cech produkcji mięsa			
1.	Wojciechowski Grzegorz	09-70044	Izbica Kujawska
2.	Powierża Kazimierz	01-69505	Zabrodzie
3.	Jeż Bartłomiej	01-70415	Somianka

plabark